

Oпустiti bi se smel tudi oficijelni komentar, ki je pridejan določbi o prorogaciji. Zaupanje je pač jako subjektivna stvar in vrhu tega bolj odvisna od ugleda, katero uživa sodnik v socialnem življenji, kakor od njega uradne sposobnosti. Sodnik pri moran bode iskati zaupanja pri ljudeh, da potem dobi kaj pravd nad 500 glđ. in se tako kvalifikuje v očeh predstojnika.

J. K.

Kako se morejo napraviti, kolikor se dá, pravične kazenske razsodbe.

Spisuje dr. Fran Oblak.

(Konec.)

Pred vsem je omeniti, da prvi pogoj vsakemu bistremu pregledu (in tu ne govorim le kot pravnik!) je jasnost; omogočiti, da postane katerakoli (tudi obširna!) zadeva, naj je v več pismih še tako raztresena, predmet (obiectum), ki se lahko in varno predstavi očesu in tudi šibkemu spominu celo duševno raztresenega človeka, pa se more le, če se postavijo enakostne (če tudi bistveno nasprotne) reči ena poleg druge. Tako spominja se in zaveda sodnik, ki razsojuje, lahko vse zadeve hitro, in tako postane vsako nasprotje očitvidno, in s tem se marsikateri dvom razjasni in lažnjive povedbe prič razkrijejo, katerim (pričam) bi se največkrat brez kake preiskave, ki se ima v ta namen po §-u 277. kaz. pr. reda vršiti, laž dokazala in provzročilo, da bi se lažnjiva priča po §-u 199. lit. a) kaz. zak. zaradi zločina goljufije koj kaznovala.

To „stavljenje enakostnih rečij ene poleg druge“ se jako olajša, če se zapisniki v kazenskih zadevah uredijo, kakor sem uže prej (str. 135., 136. Sl. Pr.) omenil, ker tukaj se tudi lahko prav uredi verodostojen posnetek iz pravnih spisov (Actenauzug), ki se s kazenskimi spisi lahko dā primerjati, katerega posnetka namen je, da se sam kot zanesljiv pisan pregled priloži kazenskim spisom in po katerem pregledu vsakdo, ki ima z dotično kazensko pravdo opraviti, na podlagi golih števil (o katerih koj povem) na prav

majhnem lističu napravi popolnoma zanesljiv pregled: tak pregled s številkami bi bil jako labilen in bi se za vsako posebno vprašanje jako lahko napravil; samo naslanjati bi se moral tak pregled na glavni posnetek iz pravnih spisov, ki sam bi bil stalna in nepremična podlaga naslanjajoča se na same pravdne spise, ki se tudi ne smejo premeniti uže vsled zapovedeb obstoječega kaz. pr. reda, in ki bi se celo gledé dnevnikov (Journal-ov) ne smeli premeniti, kakor sem rekel na str. 105. Sl. Pr. Med tem, ko glavni posnetek iz pravnih spisov, ki se ima napraviti v živi besedi, bi bil krajši ali daljši po obširnosti pravde, bi poljuben pregled s številkami bil navadno prav kratek in v njem bi se po tekočih številkah glavnega posnetka (kar je v tej razpravi pozneje pod 1. a) razloženo) lahko pregledalo, kaj najprej v različnih zapisnikih in časih ena in ista oseba govori, kje v celi pravdi je ena in ista oseba omenjena, kaj se v različnih časih o eni in isti zadevi govori i. t. d., kar se stvarskimi kazali prav lahko doseže: to bi bilo tako vestno kazalo gledé vsakega posameznega vprašanja v pravdni zadevi, in zdaj omenjen pregled se s številkami, na katerem bi kazalo slonelo, napravi si lahko vsak, kdor sme pravdne spise pregledati po svoje sam.

Ni se ustrašiti dejstva, da je katera cela kazenska zadeva razpravljena in raztresena v več spisih, — včasih v več različnih (kazenskih in civilnih) pravnih, — celo pred več (domaćimi in inozemskimi) oblastvi — in je vsaka kazenska zadeva na sebi slučajno predmet različnih vprašanj: v takih slučajih je kratek pregled prav težaven, a vender ni nemogoč. Treba je napraviti le prej omenjeni posnetek iz pravnih spisov, ki naj v živem slovu obsega vse te zadeve, tako da napravlja tak posnetek za vse zadeve eno edino celoto. Tak posnetek urejuje se tako:

1. Nad vertikalnimi črtami (ki se lahko tiskajo s čelom vred za vse mogoče prihodnje slučaje v namen razpredelov [rubrik]) se pusti:

- a) prvi razpredel za tekočo številko (laufende Posten-Nr.);
- b) drugi razpredel za dan (Datum);

- c) tretji razpredel (ki se po potrebi lahko razdeli v več oddelkov) za številke procesov in dnevnikov (Journal-Nr.), pod katerimi se nahajajo dotični spisi;
- d) četrti razpredel za zadevo (Gegenstand), ki obsega kratek in resničen posnetek (da bi se vsakovrstni posnetki točno in lahko napravljali, skrbeti bi se imelo uže v šoli!) iz dotičnega zapisnika (oziroma spisa) z navajanjem med oklepi, kje natančno se v posnetem spisu nahaja dotična okolščina (Sl. Pr. str. 135., 136.);
- e) peti razpredel za opombe (Anmerkung).

2. Vsak zapisnik se gledé na kronologičen red, v katerem je bil pisan (in ne gledé na nič družega!) zabeleži redno pod dotično tekočo številko glavnega posnetka iz pravnih spisov in se v tem posnetku v dotičnih predelih zabeleži, kar je preje pod 1. s črko *b*), *c*), *d*), (in morebiti tudi *e*) imenovano. — Enako, kakor se imajo zapisniki pod tekočo številko (1. *a*) izkazati v glavnem posnetku, imajo se po istem redu pod tekočo številko (ki se ima ob enem za zapisnike tudi za druge reči (zadeve) pravde, kakor so informacije, izpričevala i. t. d. rabiti) tudi vse okolščine, ki se pravde tičejo, v prej omenjenem kronologičnem redu zaznamovati in posneti.

Tako delo, ki ga tukaj pod 1. in 2. omenjam, je precej mehanično, a mora biti prav vestno, ker drugače bi posnetek nikoli ne dosegel svojega namena, pa bi bil izvor hudi zmešnjavi; vestnosti dokaz oziroma potreben korektivum pa nosi tak glavni posnetek iz pravnih spisov v sebi, ker po predelih 1., *b*), *c*), *d*) se lahko iz samih dokumentov glavne pravde koj prepriča, če je posnetek resničen. Verjetnost posnetka pa bi moral se svojim podpisom zatrditi najprej zlagatelj potem pa tudi njegov predstojnik. S tem bi bilo delo jako skrajšano in verjetno; mogoče pomote pa se vsakokdaj lahko iz spisov glavne pravde dokažejo in popravijo.

Tako se zamorejo iz samega glavnega posnetka iz pravnih spisov vse tu pod 1., *a*) omenjene tekoče številke, ki zadevajo eno in isto stvar, druga za drugo postaviti, kar samo napravi jasne vse spise in celo zadevo, kajti ob enem se ti predočijo vse, tudi najbolj nasprotujoče si reči, če tudi so se

povedale o istem predmetu o različnih časih od istih oseb ali so se godile v istem času ali mnogo let poprej, — in za toliko uže zmore tudi šibek spomin, da kombinuje o resnici povedanih okolščin, ki so se godile v različnih trenutkih istega dneva (in tudi to je jako važno v več obzirih!) in o resnici najmanjše podrobnosti, posebno pa kdo lahko postavi vse informacije o isti osebi ali stvari, ki so jih dale razne gosposke eno poleg druge in sklepa popolnoma — temeljito o njihovi vrednosti, ker z jasnim vidom gleda ob enem vse nasprotnosti in jih vredno tolmači.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) 1. Ako je več dedičev, zastopa zapuščino oni dedič, kateri se je bil oglasil dedičem uže za časa, ko postane vprašanje gledé zastopstva aktuvelno. — 2. K §-u 144. o. s. r.

V pravni zadevi C. S-a, s prostovoljnim namestovanjem J. S-a proti zapuščini F. P-ja, zastopani po dedičih je razsodilo m. d. okrajno sodišče Ljubljansko z razsodbo z dne 26. oktobra 1893, št. 23289:

Tožena zapuščina pripoznati mora, da je plačan delni znesek 105 gld. s triletnimi obrestmi vred — skupaj 120 gld. 75 kr., kateri se je od tirjatve 400 gld., zavarovane pri zemljiščih vl. št. 303 in 298 kat. obč. K., glasom tusodnega razdelilnega odloka z dne 22. novembra 1892, št. 24897 pogojno odkazal toženi zapuščini; dovoliti mora dalje, da pripade ta pogojno odkazani znesek 120 gld. 75 kr. tožniku C. S. na račun njegove tirjatve v znesku 704 gld. 33 kr. iz izkupila zemljišč vl. št. 303 in 298 kat. obč. K. — to vse pa le tedaj, če priseže namestovalec J. S. dopolnilno prisego, da je odštel Fr. P-ju po poravnavi na račun tirjatve 400 gld. konv. den. dne 14. januarija 1879. l. 100 gld., leto dnij potem zopet 100 gld., ter dal tretje leto kravo za 75 gld., — ter če ne prisežejo vsi zapuščino zastopajoči dediči razun K. S-a, ki je bil zastopan po skrbniku na čin njim v repliki naloženo, ter izrečno